

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра педагогіки початкової освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор

“ ____ ” _____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управління школою з інклюзивним навчанням

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань _____ 01 «Освіта/Педагогіка» _____
(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність _____ 013 «Початкова освіта» _____
(шифр і назва спеціальності)

Ф
а
к
у
л
ь
т
е
т
П
е
д
а
г
о
г
і
ч
н
и
й

(назва факультету)

Івано-Франківськ – 2019 рік

Робоча програма «Управління школою з інклюзивним навчанням»

для магістрантів за спеціальністю 013 «Початкова освіта».

Робоча програма складена кандидатом педагогічних наук, доцентом кафедри педагогіки початкової освіти **Матвеєвою Н.О.**

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри педагогіки початкової освіти (протокол № 1 від 28 серпня 2019 р.)

Завідувач кафедри _____ **Оліяр М.П.**

п
і
д

Затверджено науково-методичною радою педагогічного факультету (протокол № 1 від 30 серпня 2019 р.)

Голова науково-методичної ради педагогічного факультету

_____ **Кондур О.С.**

прізвище, ініціали

Директор / Декан _____

_____ **Кондур О.С.**

прізвище, ініціали

п
і
д
п
и
с

прізвище, ініціали

©
р
©

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
Кількість кредитів: 3 Модулів: 1 Змістових модулів: 2	Галузь знань – 01 «Освіта/Педагогіка»	денна форма навчання	заочна форма навчання
		Вибіркова	
		Рік підготовки – I	
		Спеціальність 013 Початкова освіта»	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва) Загальна кількість годин – 90 Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4		Семестр – 3	
		Лекції	
		Практичні, семінарські	
		Освітній рівень: магістр	
		Самостійна робота:	
год.		82 год.	
		Індивідуальні завдання: год.	
Вид контролю: екзамен			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

Для денної форми навчання – ауд. год. 33,3%; год. с.р. – 66,6%

для заочної форми навчання – ауд. год. 8,88%; год. с.р. – 91,1%

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Управління школою з інклюзивним навчанням» є нормативним документом ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», який розроблено кафедрою педагогіки початкової освіти на основі освітньо-професійної програми підготовки магістра відповідно до навчального плану спеціальності 013 «Початкова освіта» для студентів денної і заочної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Управління школою з інклюзивним навчанням», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни - висвітлення засадничих підвалин інклюзивної освіти, виокремлення особливостей управлінської діяльності керівного складу навчального закладу та педагогічних працівників школи з інклюзивним навчанням.

Завдання вивчення дисципліни:

- озброєння студентів теоретичними знаннями щодо адаптації та модифікації навчального середовища ЗОШ ;
- ознайомлення студентів з специфікою співпраці ЗОШ з батьками, громадськістю, фахівцями задля задоволення потреб учнів з порушеннями розвитку;
- опрацювання нормативної бази інклюзивної освіти щодо організації діяльності ЗОШ з інклюзивним навчанням;
- ознайомлення з засадничими принципами, на яких ґрунтується управління школою з інклюзивним навчанням;
- формування у студентів понятійно-категоріального апарату дисципліни;
- набуття знань щодо управління ЗОШ на засадах менеджменту освітніх інновацій;
- ознайомлення з основними стратегіями адміністративної роботи ЗОШ;
- вивчення досвіду зарубіжних країн щодо інтегрування дітей з різними видами порушень у загальноосвітні навчальні заклади;
- виокремлення основних особливостей індивідуального підходу до учнів з особливими потребами та урахування їх запитів та інтересів;
- здійснення аналізу структури укладання індивідуального плану;
- вивчення шляхів взаємодії школи та психолого-медико-педагогічної консультації, ресурсних інклюзивних центрів;
- ознайомлення з основними вимогами до роботи керівників навчального закладу, командного стилю діяльності колективу;

- прогнозування перспектив розвитку системи інклюзивної освіти в Україні;

При вивченні курсу «Управління школою з інклюзивним навчанням» магістри повинні оволодіти такими **уміннями та навичками**:

- правильно добирати та керуватися принципами управління ЗОШ з інклюзивним навчанням;
- аналізувати педагогічні ситуації, що мають (можуть мати) місце на практиці, створювати інклюзивне середовище для усіх без винятку школярів;
- добирати необхідні засоби, методи та прийоми у процесі роботи з учнями з порушеннями розвитку в умовах практичної діяльності у ЗОШ;
- скласти індивідуальний план для учнів з особливими потребами відповідно до рівня їх розвитку, індивідуальних можливостей та ступеня порушення;
- правильно визначати час, умови та конкретизувати необхідність використання тих чи інших форм співпраці з громадськістю, родинами учнів, фахівцями;
- уміти працювати у команді (педагоги, медичний персонал, батьки, адміністрація тощо);
- добирати інноваційні прийоми, методики, підходи задля задоволення освітніх потреб учнів з порушеннями розвитку;
- вивчати передовий педагогічний досвід щодо упровадження інклюзивної освіти як моделі соціального устрою;
- використовувати знання на практиці;
- уміти визначити наявні труднощі у процесі управління навчально-виховним процесом (чи ЗОШ), виокремлювати причини їх виникнення та накреслювати шляхи подолання;
- уміти проектувати власну діяльність щодо здійснення інклюзивного навчання учнів у ЗОШ;
- виявляти активність, самостійність та ініціативність у процесі навчання та виховання учнів з порушеннями розвитку; сприяти наданню допомоги керівництву ЗОШ.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

- основні поняття дисципліни;
- основні принципи та ідеї, на яких ґрунтується управління ЗОШ з інклюзивним навчанням;
- зміст, основні завдання, функціональні характеристики управлінської діяльності керівника школи та команди фахівців;
- передумови та основні вимоги щодо створення комфортних умов організації діяльності ЗОШ з інклюзивним навчанням;

- інноваційні підходи, методики, види арт-терапевтичних засобів та умови їх використання на практиці;
- передовий педагогічний досвід, досягнення європейських та вітчизняних науковців щодо управління школою з інклюзивним навчанням.

уміти:

- визначати засадничі принципи та ідеї, що лежать в основні управління школою з інклюзивним навчанням;
- опиратися на наукові напрацювання педагогів, педагогів-новаторів, спеціальних педагогів, керівників ЗОШ у практичній роботі;
- вивчати передовий педагогічний досвід щодо організації навчально-виховного процесу ЗОШ з інклюзивним навчанням;
- керуватися основними нормативно-правовими документами щодо управління школою з інклюзивним навчанням;
- реалізувати на практиці різноманітні підходи (у тому числі інноваційні), форми, методи навчання, виховання та розвитку осіб з порушеннями;
- розв'язувати педагогічні ситуації та основні завдання, що виникають у процесі практичної діяльності з тим, щоб підвищити ефективність процесу управління школою з інклюзивним навчанням та ін.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Особливості організації навчально-виховної роботи ЗОШ з інклюзивним навчанням

Тема 1. Організація інклюзивного середовища у контексті Концепції НУШ та Концепції розвитку інклюзивної освіти

Концепція НУШ: мета, основні завдання на сучасному етапі. Упровадження положень Концепції розвитку інклюзивної освіти на сучасному етапі.

Основні вимоги до педагогічної діяльності колективу школи.

Нові підходи до учнів: урахування індивідуальних можливостей, особливостей та рівня розвитку, інтересів школярів.

Тема 2. Готовність школи до включення дітей з особливими потребами на навчання

Включення дітей шкільного віку на навчання у школи: загальні принципи адаптацій та модифікацій навчально-виховного процесу.

Вимоги щодо архітектурної прилаштованості навчального закладу.

Надання якісних освітніх послуг дітям шкільного віку з порушенням розвитку: особливості психолого-педагогічного супроводу в умовах школи.

Тема 3. Організаційно-методичні засади діяльності школи з інклюзивним навчанням

Робота у команді: зміст, основні завдання, специфіка упровадження змін та інновацій.

Організація роботи з батьками учнів з порушеннями розвитку: консультування, корекція, підтримка.

Основні вимоги щодо налагодження співпраці ЗОШ з громадськими організаціями, інклюзивними ресурсними центрами та психолого-медико-педагогічними консультаціями.

Формування навичок толерантності педагогів та учнів ЗОШ: зміст і методика.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Особливості управління школою з інклюзивним навчанням

Тема 4. Основи управління навчальним закладом з інклюзивним навчанням

Мета й завдання управління школою з інклюзивним навчанням на сучасному етапі.

Основні принципи управління ЗОШ з інклюзивним навчанням.

Методи управління школою з інклюзивним навчанням: організаційно-педагогічні, соціально-психологічні, фінансово-економічні та ін.

Функції управління школою з інклюзивним навчанням.

Проблеми та труднощі щодо управління ЗОШ з інклюзивним навчанням.

Тема 5. Внутрішньошкільне керівництво

Сучасні стратегії упровадження освітньої інклюзивної практики. Етапи та шляхи реалізації інклюзивного навчання у закладі.

Функціональні обов'язки керівного складу школи з інклюзивним навчанням (директора, заступників) їх психолого-педагогічна компетентність.

Організаційна структура діяльності керівника ЗОШ із кадрового забезпечення навчального закладу.

Планування роботи щодо надання якісних освітніх послуг учням з порушеннями розвитку (складання індивідуального плану)

Тема 6. Розвиток інклюзивного освітнього простору: педагогічна діяльність колективу школи

Формування психологічної готовності педагогів школи до взаємодії з дитиною з порушенням розвитку

Особливості організації та проведення навчально-виховної роботи учителя-класовода.

Асистент вчителя: мета, основні завдання, функціонально-змістова характеристика діяльності.

Методична робота з командою та підвищення її кваліфікації. Вивчення передового педагогічного досвіду діяльності шкіл з інклюзивним навчанням.

5. Теми практичних занять (денна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
	Тема 1. Організація інклюзивного середовища у контексті Концепції НУШ та Концепції розвитку інклюзивної освіти	
	Тема 2. Готовність школи до включення дітей з особливими потребами на навчання	
	Тема 3. Організаційно-методичні засади діяльності школи з інклюзивним навчанням	
	Тема 4. Основи управління навчальним закладом з інклюзивним навчанням	
	Тема 5. Внутрішньошкільне керівництво	
	Тема 6. Розвиток інклюзивного освітнього простору: педагогічна діяльність колективу школи	
	Всього:	

6. Самостійна робота (денна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
	Тема 1. Організація інклюзивного середовища у контексті Концепції НУШ та Концепції розвитку інклюзивної освіти	
	Тема 2. Готовність школи до включення дітей з особливими потребами на навчання	
	Тема 3. Організаційно-методичні засади діяльності школи з інклюзивним навчанням	
	Тема 4. Основи управління навчальним закладом з інклюзивним навчанням	
	Тема 5. Внутрішньошкільне керівництво	
	Тема 6. Розвиток інклюзивного освітнього простору: педагогічна діяльність колективу школи	
	Усього разом годин:	

Теми практичних занять (заочна форма)

№ з/П	Назва теми	Кількість Годин
	Тема 2. Готовність школи до включення дітей з особливими потребами на навчання	
	Тема 6. Розвиток інклюзивного освітнього простору: педагогічна діяльність колективу школи	
	ВСЬОГО:	

Самостійна робота (заочна форма)

№ з/П	Назва теми	Кількість Годин
	Тема 1. Організація інклюзивного середовища у контексті Концепції НУШ та Концепції розвитку інклюзивної освіти	
	Тема 2. Готовність школи до включення дітей з особливими потребами на навчання	
	Тема 3. Організаційно-методичні засади діяльності школи з інклюзивним навчанням	
	Тема 4. Основи управління навчальним закладом з інклюзивним навчанням	
	Тема 5. Внутрішньошкільне керівництво	
	Тема 6. Розвиток інклюзивного освітнього простору: педагогічна діяльність колективу школи	
	Усього разом годин:	

7. Методи навчання

- словесні (бесіда, розповідь, лекція); - наочні (спостереження, демонстрування);
- практичні (виконання вправ та завдань);
- проблемно-пошукові (самостійна робота, розв'язання проблемних завдань, аргументування, проблемне викладання);
- методи за логікою руху змісту навчального матеріалу (дедуктивні, індуктивні).

9. Методи контролю

- опитування;
- усний індивідуальний і фронтальний контроль;
- письмовий індивідуальний і фронтальний контроль;
- контрольні-корекційна бесіда;
- виконання комплексних контрольних завдань;
- взаємоконтроль

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Екзамен

Тестування (самостійна робота)				Сума балів
Змістовий модуль 1				
Т 1	Т 2-3	Т 4		
Змістовий модуль 2				
Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
– 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69			
50 – 59	E	задовільно	
26 – 49		незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Конспекти лекцій з дисципліни.
2. Плани практичних занять.
3. Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи студентів.
4. Засоби контролю й самоконтролю.
5. Комплекс літератури з дисципліни.

14. Рекомендована література Базова

1. Деніелс Е., Стаффорд К. Залучення дітей з особливими потребами до системи загальноосвітніх класів. Л.: Т-во «Надія», 2000. 256 с.

2. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально-методичний посібник/Кол. авторів Колупаєва А.А., Софій Н.З., Найда Ю.М. та ін. За заг. ред. Даниленко Л.І. К., 2007. 128 с.
3. Кравченко Г.Ю., Сіліна Г.О. Інклюзивна освіта. Х.: Вид-во «Ранок», 2014. 144 с.
4. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: монографія. К.: Самміт-Книга, 2009. 272 с.
5. Колупаєва А.А., Савчук Л.О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання: Науково-методичний посібник. Вид. доповн. і переробл. Київ, 2011. 206 с.
6. Концепція розвитку інклюзивної освіти // Наказ МОН від 01.10.2010 р. № 912.
7. Кунанець О., Дідух Г. Досвід залучення дітей з особливими потребами до загальноосвітніх шкіл//Психолог. 2004. № 37. С. 18-21.
8. Рассказова О.І. Розвиток соціальності учнів в умовах інклюзивної освіти: теорія та технологія: монографія. Х.: ФОП Шейніна О.В., 2012. С. 422 – 465.
9. Сучасні тенденції розвитку спеціальної освіти (українсько-канадський досвід): матеріали Міжнародної конференції/за ред. В.І.Бондаря, Р.Петришина. К.: Наук. Світ,
10. Синьов В. Нова стратегія розвитку корекційної педагогіки в Україні //Дефектологія. 2004. № 2. С. 6 – 11.
11. Софій Н.З. Концептуальні аспекти інклюзивної освіти. Інклюзивна школа:: особливості організації та управління: Навч.-метод. посібник/Кол. Авт.: Колупаєва А.А., Найда Ю.М., Софій Н.З. та ін.; за заг. ред. Л.І.Даниленко. К., 2007. 128 с.
12. Таранченко О.М., Найда Ю.М. Загальні принципи здійснення адаптацій та модифікацій навчально-виховного процесу /Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально-методичний посібник/ За заг. ред. Даниленко Л.І. К., 2007. 128 с.
13. Таранченко О.М., Найда Ю.М. Врахування відмінностей розвитку та навчальної діяльності дітей з особливостями психофізичного розвитку в процесі навчання./Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально-методичний посібник/ За заг. ред. Даниленко Л.І. К., 2007. 128 с.
14. Шевцов А.Г. Сучасні проблеми освіти і професійної реабілітації людей з вадами здоров'я. К.: Соцінформ, 2004. С. 25.

Допоміжна література

1. Відкрите досьє з інклюзивної освіти. За матеріалами ЮНЕСКО/Витяг//Всеукраїнський фонд «Крок за кроком» [Ел. ресурс]. Режим д
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145-19 [Ел. носії]. Режим доступу: /
с
т
у
п
у
h

3. Закон України «Про загальну середню освіту»// Інформаційний збірник МОН України. – 1999. - № 25.
4. Закон України «Про виховання дітей та молоді»//Освіта України. 2004. № 72. 14 вересня. С. 4 – 6.
5. Конституція України 28.06.1996р. [Ел. носії]. Режим доступу:

6. Концепція розвитку інклюзивної освіти // Наказ МОН від 01.10.2010 р. № 912.
7. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес//Освіта України. 2004. 10 серпня.
8. Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ ст.//Освіта України. 2002. 23 квітня.
9. Наказ Міністерства освіти і науки України № 912 від 01.10.10 «Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання» [Ел. носії]. Режим доступу:

10. Наказ від 14.06.2013 р. № 768 «Про затвердження плану заходів щодо забезпечення права на освіту дітей з особливими освітніми потребами, у тому числі дітей-інвалідів»/МОН України
11. Національна доктрина розвитку освіти/Нормативно-правове забезпечення освіти: Доктрина, закони, концепції. Ч. 1. Харків: Основа, 2004. С. 5 – 24.
12. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні/Авт. кол. І.Бех, Т.Алексеєнко, Г.Балл та ін.//Освіта України. 2004. № 94. С. 6 – 10.
13. Ніколаєнко С. Освіта в інноваційному поступі суспільства//Освіта України. 2006. 14 серпня.
14. Постанова від 12 липня 2017 р. № 545 Про затвердження Положення «Про інклюзивно-ресурсний центр»: [Ел. носії]. Режим доступу: [//zakon.rada.gov.ua/go/545-2017-п](http://zakon.rada.gov.ua/go/545-2017-п)
15. Постанова Кабінету Міністрів від 21 серпня 2013 р. № 607 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами: [Ел. носії]. Режим доступу: /

16. Саламанкська декларація. Рамки дій по формуванню осіб з особливими потребами, прийнята Всесвітньою конференцією по формуванню осіб з особливими потребами: доступ і якість. Саламанка. Іспанія, 7 – 10 липня 1994. К., 2000.

Указ Президента України № 588/2011 від 19 травня 2011 р. «Про заходи щодо розв'язання актуальних проблем осіб з обмеженими фізичними можливостями»: [Ел. носії]. Режим доступу: /
<https://www.google.com.ua/search?q=+Указ+Президента+України+№+588%2F20>

шифр і назва напрямку підготовки)
17. Напря́м підготовки 013 «Початкова освіта»
шифр і назва напрямку підготовки)

19.

Інформаційні ресурси:

s
2. [w](#)
3. [b](#)
4. [h](#)
[w](#)
6. [ixt](#)
[k](#)
[d](#)
[d](#)
[e](#)
[d](#)
[u](#)
[n](#)
[e](#)
[n](#)
[p](#)
[a](#)
[n](#)
[btm](#)
[h](#)
[n](#)
[s](#)
[o](#)
[c](#)
[h](#)
[n](#)
[d](#)
[php](#)
[w](#)
[i](#)
[d](#)
[e](#)
[c](#)
[c](#)
[o](#)
[m](#)
[p](#)
[o](#)
[n](#)
[e](#)
[n](#)
[php](#)